

LIBERTATEA

Abonamentul:

„reţel foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume”, „Bobîrnaci” şi broşurile „Spicuri Economice”, pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 3 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie naţională politică.

o o o

Apare LUNIA ŞI JOIA

Inserţiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserţiunile ca şi abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Lupta cea mare în Franca se tot ţine încă!

Germanii au avut în unele puncte succese: Unul din forturile ce formează lanţul de întărituri între Verdun şi Toul, a căzut. Armatele Principelui de Coroană german, au putut după asta trece peste riul Maas prin acest punct.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lupta cu Ruşii.

Ruşii au încercat să între în Ungaria prin pasul Uşok şi Toronya, — dar au fost respinşi.

Concentrarea trupelor austroungare în Galiţia, răzîmînd pe cetatea Przemyśl, urmează.

O sută de mii de Ruşii au căzut până acum în luptele din Galiţia.

Cu Sîrbii

au avut loc săptămîna trecută lupte sîngeroase în însaşi Sîrbia şi în Sirmiu (Slavonia), şi Sîrbii au fost scoşi de aici.

Mersul războiului

Nici zilele acestea din urmă, nu ne-au adus schimbări mai însemnate în mersul uriaşului războiu.

— Francezii şi Nemţii se bat încă cu tărie şi cu înverşunare. Cîmpiile franceze sunt presărate cu zeci de mii de oameni căzuţi zilnic, ca răniţi ori morţi. Dar şi o parte

şi alta se ţine încă tare. În anumite puncte au avut totuş Nemţii izbînzii preţioase, ca de pildă căderea unui fort (a unei întărituri) din şirul de forturi ce sunt trase între cetăţile Verdun şi Toul. Prin asta s'a deschis armatei germane din faţa aceluia lanţ de forturi, calea de a trece riul Maas şi a putea înainta spre lăuntru Franţei.

Francezii iarăş se vede a fi avut izbîndă la aripa dreaptă germană, pe care se tot silesc s'o încungiuire, — căci se vesteşte că acea aripă a ajuns a fi atacată în coaste, — ceea-ce o poate silii să se retragă din aşezările ei de azi.

Lupte hotărîtoare însă, nu s'au dat; izbînzii mari, cari să-ţi arate cu oarecare siguranţă, că dară pe partea asta

ori cealaltă va fi izbînda din urmă, — n'au avut încă nici unii.

— La hotarele galiţiene se vede că se pregăteşte luptă foarte mare. Armatele noastre sunt retrase în aşezări nouă, cu frontul spre răsărit, şi un punct puternic de razim al lor, e cetatea cea foarte tare Przemyśl, din Galiţia. Aci ele au primit în-

tăriri foarte însemnate din toată țara, — și tot aci le vin și ajutoarele germane, iar conducerea armatelor noastre leagă cele mai tari nădejdi, că atacul rusesc, ce e așteptat aci, va fi zdrobit, după care se va începe împingerea napoi a Rușilor și scoaterea lor din Galiția.

Rușii înse, până atunci se arată cutezători și încearcă lucruri ce vor trece peste puterile lor: Au încercat în 25 Sept. și zilele următoare, să străbată în Ungaria prin două pasuri (trecători prin munți) anume prin strâmtoarea Ușok din comitatul Ung, și prin strâmtoarea dela Toronya, din comitatul Maramurăș. Dar aceste strâmtoări sunt bine păzite de armată de-a noastră și la cele dintîi ciocniri, încercarea Rușilor de-a navăli pe aci, a fost respinsă!

— În Belgia, stări ne-schimbate.

— Cu Sîrbii s'au dat lupte, unele foarte singeroase. Ei năvăliseră iarăși în Slavonia, dar au fost scoși de acolo.

— Durere, un nou inamic, al tuturor, s'a ivit pe cîmpul de războiu: colera, cu care vom avea lucrul cel mai greu a o aluaga dintre noi.

Iată cum știrile mai însemnate ale acestor zile:

Lupta din Francia.

Invingeri germane.

Berlin 24 Sept. — Statul major german a dat în 23 Sept. știrile următoare:

La aripa dreaptă a armatei germane din apus, lupta ține încă dincolo de riul Oise.

Încercările francezilor de-a ne încunjura, au rămas fără izbîndă.

Spre răsărit, pîn' la pădurile Argonne, azi n'a fost nici o încăerare mai mare. Dela Argone spre răsărit însă, am cuprins în decursul zilei de azi *Varenes*-ul. Atacul aici merge înainte.

Trupele noastre cari au atacat întăriturile dela miazăzi de Verdun, au respins, rămînînd învingătoare, atacurile franceze venite din spre Verdun peste riul *Maas* și dinspre *Toul*.

Am luat mulți prizoneri, apoi mașini de pușcat și tunuri.

Artileria grea a atacat cu

mult succes întăriturile Troyon, Les-Paroches, Cas. Ronaisne, și Lyonvill.

În Lotharingia franceză și la granița Elzației, am respins în unele locuri trupele franceze.

Luptă hotărîtoare, nu s'a dat însă nicăeri.

Din Belgia și de pe cîmpul de bătae din răsărit (cu Rușii) știri mai nouă nu sunt.

Întăritura cea mai din afară din jos de VERDUN, cucerită de Germani.

(Știre oficioasă) Berlin, 26 Sept. — Statul major german vestește în sara de 25 Sept.:

Lupta în Franța, la aripa noastră dreaptă se dă cu înverșunare, și până acum nu e încă hotărîtă!

În centru (la mijloc), afară de mici ciocniri neînsemnate, azi nu s'au dat lupte.

„*Camp des Romains*“ de lângă St. Michel, întîia întăritură din jos de Verdun, a căzut. Regimentul bavarez „von der Tann“ a pus steagul german pe întăritură.

Trupele noastre aici, au trecut peste riul *Maas*.

De altfel nici la apus nici la răsărit nu e nici o schimbare.

*

Armata bavareză, la spatele liniei franceze.

Berlin, 27 Sept. — După căderea fortului *Camp des Romains* de sub Verdun, întîile trupe ale Principelui de coroană bavarez, trecînd peste *Maas*, au ajuns la spatele frontului francez, ce coperea acel rînd de forturi. (Așadar amenință dela spate linia franceză în acel punct).

Ploi mari

pe cîmpul de luptă cu Francezii.

Din *Berlin* vine știrea: Timpul ploios ce domnește în ținuturile unde se desfășură luptele crîncene între francezi și germani, a pricinuit revărsarea apelor, a riurilor și canalelor, cari sunt în fața liniei de luptă pe frontul francez.

Aceste revărsări fac mari greutăți mișcării trupelor, făcîndu-le și mai de nesuferit războiul.

Bombardarea catedralei din Reims cu tunurile cele mari.

Din Berlin se scrie, că comandantul trupelor germane cari luptă la *Reims* a raportat cu privire la bombardarea prea frumoasei

catedrale din cetatea franceză, *Reims*, următoarele:

Asupra catedralei din *Reims* a trebuit să pușcăm într'un rînd și cu tunurile cele mari.

Din înștiințarea corpului al 10-lea de armată se poate vedea de ce am fost siliți să folosim tunurile grele. Această înștiințare spune: În vârful turnului catedralei era o stațiune de observare (pentru spionarea inamicului), care arăta artileriei (tunarilor) franceze toate mișcările infanteriei noastre care ataca. Era neapărat de lipsă să înălțurăm stațiunea din turn.

Deoarece cu șrapnelele (gloanțele) pușcate din tunurile cele ușoare nu ne-a reușit lucrul acesta, a trebuit să ne folosim de tunurile grele.

*

Parisienii și Parisul.

Geneva, 24 Sept. — *Louis Dusset*, cons. comunal scrie în „*Echo de Paris*“ despre reîntoarcerea parisienilor la Paris, adică a acelor locuitori ai Parisului, cari s'au fost retrasi din oraș, auzind de apropierea trupelor germane, și cari se așezaseră prin orașele de mai jos în țară, cari nu erau așa primejdite de războiu ca Parisul.

Louis Dusset, nu prea sfătuește pe parisienii fugiți să se întoarcă așa curînd acasă, spunînd, că până nu se va reîntoarce însuși guvernul francez în Capitala Franței, nu se poate ști că primejdia e trecută sau ba. Adevărata stare a lucrurilor singur Guvernul e în măsură de a o cunoaște.

Din „Berliner Tagblatt“.

Despre starea luptelor între Francezi și Nemți, majorul din armata germană *Morath* a publicat zilele acestea în ziarul „*Berliner Tagblatt*“, următoarele:

Asemenea tovarășei noastre (Austroungaria) în Galiția, suntem acum și noi în stare de apărare, pe linia de aproape 200 kilometri, împotriva Francezilor. Cum biruințele peste biruințele ale celor dintîi săptămîni, ne-au cam desmierdat, multă lume nu e în stare să înțeleagă,

că, în anumite împrejurări, apărarea e tot atît de îndreptățită, ca și atacarea. Despre starea luptelor peste tot, am aflat puțin până acum, dar despre izbînde am primit vești din cînd în cînd.

Acestea sunt: respingerea atacurilor de noapte ale Francezilor, și contra-atacurile sfîrșite cu înaintarea noastră. Două lucruri par'că de loc nu le reușesc Francezilor: încunjurarea aripei noastre drepte care se retrage și spargerea frontului nostru.

Din aceea, că între Paris și Verdun, fiindcă așa cereau planurile noastre de luptă, — am părăsit locurile în cari ne așezasem la început, nu trebuie să ne facem gînduri. În o luptă de mai multe zile, cînd cuceresti un petec de pămînt, cînd iarăși îl pierzi. Hotărîtor e sfîrșitul. Cîtă vreme lupta e în curgere și trupele pot primi încă noi puteri, iar dușmanul sleiește pe urma cicnirilor neconținute, — nădejdiile armatelor nemțești sunt cu mult mai bune ca ale celor franceze și engleze!

Războiul de acum are o întindere foarte mare. Rezultatul, se înțelege, nu se mai poate aștepta în o singură zi, cum fusese în războiul alui 1870—71. De altfel și atunci, oricît de învingători am fost, trecusem prin destule greutăți. Bunăoară la *Villonville*, unde singure doauă corpuri de armată germană stătuseră față în față cu întreaga armată dela Rin a Francezilor. Iar dacă în trecut se luptau sute și sute de mii, azi se luptă milioane pentru biruința aceea, care va avea cele mai puternice urmări asupra mersului întregului războiu. Așadar noi cei de acasă, mulțumiți să fim cu izbînde trecătoare cari fac să incolțească grăunțele biruinței desăvîrșite.“

*

Pe țărmii rîului Marne...

Cetim în „*Az Est*“ (25 Sept.):

În Ziarul „*Corriere della Sera*“ (italian) scriitorul *Luigi Barzini* dă la 20 Sept. un chip foarte viu despre luptele din jurul rîului *Marne* (în Francia). Iaca ce scrie printre altele:

Villervi, acest orașel ce samănă a sat, e tot o duhoare de trupuri moarte. În tregi roiuri de soldați sapă

la morminte proaspete, în liniștea câmpiilor întinse. Drumul e tot plin de rămășițe după oști: ranițe (tornistere), scutitori de picioare, puști, bucăți de haine de-ale Zuavilor, și sînge, mai ales sînge...

(Aci se dase lupta cu oștile de Zuavi aduși de Francezi din Africa).

„Cald vi-a fost?, — întreb pe un sergent major, vorbind de lupta cu Zuavii.

»Of, Doamne, zise, a fost adevărată măcelărire turcanică. Abia au sosit (pe cîmpul de luptă) și s-au azvîrlit înaintea, ca demonii (diavolii). Dar Germanii i-au așteptat cu mașinile de pușcat, grozăvie!

»Că la noi așa-i sistemul (planul de luptă): Sunt trimise înainte 40—50 automobile cu mașini de pușcat, — până cînd vin tunurile, cari isprăvesc apoi totul. Turcanii și Morocoiani așa cad, ca muștele! Se părea c'ar fi vrut să fugă (de mașini), dar ofițerii lor i-au oprit cu revolverele 'n mână. Pe cînd au sosit tunurile, nici un soldat din colonii, nu mai sta pe picioarele sale! Săracii sperliți!...«

*

»Suntem pe drum spre Iverny.

Locul e presărat de mici pădurici dese, sub care e vegetație (plante, ierburi) deasă. Pe vîrfurile dealurilor, pe clinurile ce se pleacă și se ridică, — se văd încă urmele luptelor de curînd curse aci, cari cu frică încunjiurau ori-ce adîncime și se sileau să rămîna tot pe sus, pe culmi.

Din căsutele zdrobite de pușcături, se văd ivite în afară mobile sărăcicioase. Ici-colo stîrvul cîte unui cal, își ține ridicate în sus picioarele, trupul lui umflat, răspîndește miros geu.

Unelte economice, pluguri americane, mașini de secerat, șirurile de șanțuri săpate, formează »întărituri« cu totul ciudate.

Războiul mobilizează oameni și lucruri, tiră după el pe toți și pe toate...«

Și așa mai departe descrie îngrozitoarele pustiiri ce a făcut războiul în Franția.

*

Anglia

nu dorește venirea trupelor japoneze.

Viena 24 sept. — În urma stăruințelor Angliei, Franța și Rusia încă s'au învoit la aceea, ca Iaponia să nu trimeată jumătatea de milio de japonezi, ca să iee parte în războiul din Europa. Aceștia aveau să fie aduși prin Siberia.

Curcile engleze cred că e primejdios a amesteca și pe japonezi în războiul european.

Lupta din Galiția.

Incercarea Rușilor

de a trece în Ungaria.

Budapesta, 26 Sept. Trupe mai mici rusești, cearcă diverziuni (zăpăcire) la strîmtorile Carpaților. Ieri au fost ciocniri mai mici la pasul (strîmtoarea) dela Ușok în comitatul Ung, între trupele noastre mai mici trimise acolo pentru apărarea pasului, și între oști rusești. Iar azi (în 26) a ajuns lucrul la încăerare la Toronya (Toron), în comitatul Maramurăș, — fără ca în ori-care din aceste puncte, Rușii să fi izbutit a năvăli în hotarele noastre.

„Firește — zice telegrama oficială — aceste încăerări ce cad departe de cîmpul cel mare al luptelor, nu au nici o însemnătate. Scopul lor poate fi numai acela, ca să abată luarea aminte dela cîmpul cel mare de luptă, și se facă neliniște în locuitori. Dar în întrezărirea acestui scop zace și zădărnicia lui.

*

Mai nou se dă, în această privință, următoarea telegramă oficioasă sosită la Orăștie azi, Luni dimineața:

Budapesta, 27 Sept. — seara la 8 ore.

Prin pasul dela Ușok, au năvălit ieri în țară vre-o cîteva mii de Ruși care însă, la Malomrét, între comunele Fenyvesvölgy și Csontos (dela Ușok mai încolo spre apus) au fost respinse de trupele noastre.

În comitatul Maramurășului de asemenea se dau lupte la Toronya, între trupele năvălitoare rusești și trupele noastre de pază dela hotare. Dela Munkács și Huszt au plecat trupe mai mari pentru întărirea trupelor noastre.

Încăerările acestea dela marea țării n'au însemnătate mare

și fiindcă la hotare și în țară avem trupe destule, n'avem pentru ce ne face gînduri de năvălirea Rușilor.

*

Jidovimea din Galiția suferind multe de Ruși.

Praga, 24 Sept. — O foaie de aici a primit știri din Galiția, că oștile rusești intrînd prin satele pe care le-au cuprins la hotarele răsăritene al Împărăției, în Galiția, — au făcut în întia linie pe locuitorii jidovi, să le simțā furia.

Sunt dovezi despre aceea, că conducerea armatei rusești, prin mijlocirea ofițerilor, a asmuțat asupra jidovimei pe țărani ruteni și ruși cari au venit în urma trupelor, îndrumîndu-i de-a dreptul la aceea, ca averea mișcătoare a acelora s'o jăfuiască, — iar proprietățile lor de pămînt, le-au împărțit între țărani ruteni (viță rusească și ei, cari au făcut Rușilor mari slujbe de șpioni în acest războiu).

Iar mai nou cetim în »Az Est« dela 27 Sept:

Krakau, 26 Sept. — Din Cholm se vestește: Cozaccii (călăreți ruși) intrînd în Cholm, au rugat pe ofițerii lor, să le dea voe să facă »progrom« (adică prinderea și uciderea și jăfuirea jidovimei).

La început ofițerii s'au împotrivit la asta, apoi au prins a se tîrgui cu soldații lor.

Soldații însă au stăruit două ciasuri în cererea lor și pe urmă ofițerii li-au dat voie a face »progrom« (jaf între Evrei) jumătate de ceas.

*

Pentru a înțelege deplin această știre, pomenim, că în Rusia se află două feluri de Cazaci. Sînt Cazacii liberi și Cazacii cei cari fac parte din oștile regulate. Cei din oștile regulate sunt trupe după rînduială și ținute în disciplină, ca în ori-ce armată, — dar ceilalți sunt trupe călărețe, care, deși merg la războiu cu oștile regulate ori alătura de ele, — sunt totuși de sine stătătoare și mergînd așa de capul lor.

»Cazacimea« formează

un fel de popor de sine în partea mai de jos a Rusiei, popor cu porniri foarte războinice, care și în lăuntru Rusiei însași, a dus multă vreme războaie de jăfuire în jurul seu. Rusia a avut lupte multe și grele cu acest popor până l-a învățat a sta pe pace și el ca celalalt popor. S'au supus Cazacii, dar cu acel înțeles, că în vremuri de războiu, ei să aibă drept a-și forma iară armate de sine stătătoare, cari vor lupta contra aceluiași dușman, contra căruia s'a dus armata regulată, ci ei să meargă de capul lor, făcînd ici-colo prăzi pentru sine.

Asfel de armate de Cazaci, cari își au ofițerii lor și conducerea lor, și și îmbrăcămîntea le e alta, nu cea a armatei regulate, — iau parte și în războiul de față. — Se vede că de o trupă de Cazaci de acest fel, e vorba și mai sus, că și-a cerut voe de a face »progrom«.

*

Din Cernăuți

se scrie ziarului »Az Est«, că armatele noastre s'au retras de bunăvoie încă în 2 Septembrie și în locul lor au intrat Rușii, — ca și încolo în Bucovina.

Rușii au luat ca obstateci (chezeșitori ai păcii locuitorilor) pe 12 cetățeni fruntași, dintre cari pe 6 inși, pe primarul Dr. Weisselberger, viceprimarul Dr. Popovici, conzilierul Dr. Duziekievits, redactorul Dr. Menzel, procurorul Dr. Lazarus și încă un senator, — i-au dus în Rusia.

Iar în fruntea orașului au pus de primar pe avocatul român Dr. Bocancea.

Cu numai 1 cor. 20 fil.,

dăm numărul de Lunia (numărul al doilea pe săptămîna, scos pe timpul acesta de războiu), tuturor abonaților nostri regulați, dela foile de Joia, — începînd dela 1 Octobrie până la Anul-nou!

Rugăm băgați de seamă, că acei cari au numărul de Joia și pe cel de Lunia nu, — se lipsesc de știrile, uneri foarte însemnate, ce vin în numărul de Lunia, de pe zilele de Vineri, Sîmbătă și Duminică a fiecărei săptămîni. Așa jumătate din știrile săptămîinii le știu, pe jumătate nu.

Pentru ca fiecare să-și poată abona pe ușor și acel număr, îl îmbiem foarte ieftin, cu numai 1 cor. 20 fil., dela 1 Octobrie pîn' la Anul-nou (3 luni și jumătate).

— Rugăm cetiți și înștiințarea de mai jos de abonament pe cele din urmă 3 luni ale acestui an, — și o fațetă cunoscută și altora!

Intre Germani și Ruși.

Porunca de zi a generalului Hindenburg.

Berlin 24 sept. — Comandantul armatei germane de la răsărit, generalul *Hindenburg* a dat azi următoarea poruncă de zi către corpul al 8-lea de armată :

„Invingeri noi ați cîștigat steagului vostru. In lupta de două zile dela lacurile Mazuriane și in luptele crîncene din celelalte zile, nu numai c'ați învins departe peste granița rusească, armata Rușilor care năvălise în Prusia răsăteană, dar ați și nimicit-o. Din această armată au făcut parte corpurile rusești de armată : 2., 3., 4., 20 și 22, apoi corpul al 3-lea din Siberia, regimentele de rezervă : 53., 54., 56., 57., 72 și 76, și regimentele 1 și 2 de călăreți de gardă. Până acum am luat dela Ruși mai multe steaguri, cam *vre-o 30.000 de prinsoneri, vre-o 150 de tunuri, mașini de pușcat, muniție și cară de transport.*

Toate acestea numai stăruinței, vitejiei și bărbăției voastre fără păreche, se pot mulțami.

Mulțumim pentru toate lui D-zeu, care va fi și mai departe cu noi ! Trăiască Majestatea Sa Impăratul !

*

Lupta pe mare.

Germanii au scufundat trei încrucișătoare engleze.

Berlin 23 sept. — Vase de războiu germane ce umblă pe sub apă, au scufundat încrucișătoarele engleze : „*Aboukir*“, „*Hogne*“ și „*Cressy*“. (Incrucișător se numește corabia de războiu ce umblă pe mare foarte repede și în toate părțile, pentru spionarea dușmanului).

Mare parte din cei de pe vasele scufundate au fost scăpați de corăbiile de războiu engleze cari erau în apropiere și de către vapoare olandeze.

Vaporul olandez „*Flora*“ a scăpat 287 de mărinari, ducîndu-i la Imuiden.

Londra 22 sept., — (stire sosită prin Roma) Agenția Reuter vestește :

Incrucișătoarele engleze : „*Aboukir*“, „*Hogne*“ și „*Cressy*“ au fost scufundate în Marea nordică de către vase de răz-

boiu germane ce umblă pe sub apă.

Corăbiile germane au pușcat pe sub apă asupra „*Aboukirului*“, iar cînd încrucișătoarele „*Hogne*“ și „*Cressy*“ au sosit în ajutorul corăbiei, tot de sub apă au fost nimicite și aceste două.

Lupta cu Sîrbia

— Statul major austroungar a dat în 23 Sept. următoarea știre :

Pe cîmpul de bătae cu Rușii, în zilele din urmă, *n'au fost lupte* Trupele noastre, cu toate că vremea e într'una ploioasă, se simt foarte bine.

In *Sîrbia* armata noastră luptă cu cea mai mare stăruință pentru izbîndă. Pînă acum ne-a reușit să cîștigăm însemnate locuri de luptă.

In aceste lupte am luat și tunuri dela Sîrbi.

„*Budapesti Tudosito*“ vestește în 23 Sept :

Știrile ce sosesc despre luptele cu Sîrbii, spun că toate dealurile dela apus de *Krupany*, pentru cari s'au dat lupte înverșunate, sunt în mîna noastră, și că aici împotrivirea Sîrbilor e înfrîntă.

Dîndu-se luptele la hotar, nu poate mira pe nime aceea că în decursul luptelor, la cari a luat parte grosul armatei noastre din Bosnia, *trupe și bande sîrbești și muntenegrene au străbătut peste graniță prin ținuturi de acelea, unde abia se mai găseau cîțiva jandarmi, ori soldați de pază.*

*

Lupte mari s'au dat în Sîrbia.

Ziaru „*Az Est.* de azi (Luni 28 Sept.) are raportul unui ofițer întors rînit din Sîrbia care spune ce lupte au avut de dat armatele noastre trecute peste Drina. El spune printre altele despre trecerea peste rîul Drina și luptele duse după aceea, următoarele :

Pe alocuri soldații trebuiau să treacă prin apă și mocirle pînă 'n briu, pe țărmul sîrbesc. Alte trupe au trecut pe luntri. După-ce tunurile noastre au alungat pe cele sîrbești de pe țărmul lor, am putut bate poduri peste cari am trecut și artileria (tunarii).

Aveam de spat trei linii

sîrbești de apărare ne ce stau în față.

Cel mai ușor lucru l'am avut cu linia întîi de apărare a lor. Tunarii nostri din Bosnia au bătut patru zile, ziua și noaptea, întăriturile ce-și făcuseră Sîrbii din petri, cărămidă și cement. Atunci, după 4 zile de luptă, în 13 Sept., am ajuns a avea în stăpînire întîia linie de dealuri, ce o apărau ei. Perderile noastre nu erau mari. Azi, pe virful acestor dealuri a ținut armata noastră întîia odihnă. Aci am văzut că Sîrbii au fost bine pregătiți pentru acest războiu ! Aveau întărituri de piatră și ascunzișuri bune de cement.

La linia a doua. Tunarii nostri au început din așezări coperite un foc grozav. Mugeau tunurile, pîrăiau puștile, șrapnelele sîrbești șuerau peste noi. Aci am dat de o împotrivire crîncenă ! După două zile de lupte gigantice (uriaeșe), steagul nostru filăia pe șirul al doilea de dealuri a lor.

— Dar nuca cea mai tare era încă napoi : a frînge linia a treia de apărare sîrbească, care se întindea pe un front de 18 kilometri (și la 70-75 kilometri în lăuntru în țara lor). In 17 Sept. au început a tuna de nou tunurile noastre, coperind înaintarea infanteriei noastre. Grosul armatei sîrbești era grămădit aci. Și aci ei nu își apărau numai întăriturile, ci au pășit ei a ne ataca ! Șirele luptătoare stăteau foarte aproape unele de altele. Au fost aci încăerări nemăsurate ! Sîrbii se luptau cu înverșunare mare, dar atacurile cu baioneta, au adus biruință iarăși armelor ungare. Cu miile zăceau morți pe cîmpul de bătae Sîrbii, după luptă de o zi. In 18 Sept. am căpătat și eu un glonț în picior, — am auzit înse că linia de apărare (a treia) a fost și ea înfrîntă după lupte sîngeroase, — și așa ne-a stat drumul deschis spre lăuntru Sîrbiei.

*

Mai nou cetim următoarea telegramă :

Moștar, 27 Sept. — Cel mai mare tun al Muntenegrenilor, botezat „*Toma cel lung*“, a fost luat de noi după o luptă de trei zile pe valea Vardarului. Acest tun era mîndria lor. Așa i-am strîmătorat însă, că și-au părăsit și pe „*Toma*“ și au fugit napoi spre munții țării lor.

*

Tulburări în Serbia nouă.

Viena, 14 Sept. — Tulburările din Serbia nouă sunt în creștere.

Marele pod dela Smokovitz pe linia ce leagă Salonic de Niș, a fost aruncat în aer. Aici a avut loc și o luptă între revoluționari și soldați sîrbi. Soldații au fost fugăriți de revoluționari.

In Miroșici revoluționarii au aprins magazinele gării. Pe departare lungă au fost stricate linii de fier. Legătura telegrafică dintre Niș și Salonic a fost de cîteva ori pînă acum întreruptă.

*

Liniște și pace în ținutul Sirmului.

Neoplanta, 26 Sept. — Comisarul guvernial al comitatului Szerém (Sirmiu) face cunoscut, că în întreg comitatul liniștea și rînduiala tulburată prin năvălirea Sîrbilor în țară preste rîul Sava, e iarăși la loc. Locuitorii comunelor de pe la graniță, fugiți din calea Sîrbilor, s'au întors acasă. Paguba avută de unii ori de alții se stăturește oficios și se va plăti încurînd. In Croația și Slavonia e liniște și pace deplină, deregătoriile lucrează, ca în timp de pace.

NOUȚĂȚI

DI Dr. Mihali și Epis. Hossu primiți în audiență de regele Carol.

Viena, 23 Sept. — Ziarul „*Die Zeit*“ scrie : Se anunță din București, că deputatul din dieta ungară *Dr. Teodor Mihali*, șeful partidului național român și *Dr. Vasile Hossu*, episcopul Gherlei, cari au petrecut cîteva zile în Sinaia, au fost primiți la 11 Septembrie în audiență de regele Carol.

Episcopul de Haidudorog — se mută dela Dobrișin. Printre știrile de războiu din foile maghiare găsim o știre. Anume : episcopul diecezei greco-catolice de Haidudorog, *Miklossy István*, s'a mutat din Dobrișin, la *Nyiregyháza*. A plecat în 23 Septembrie și azi se află în noua sa reședință.

Din privilegiul plecării a dat o circulară în care amintește cu recunoștință de publicul orașului Dobrișin, care în timpul cît a stat acolo, l'a împărțit de cea mai mare cinste. Spune apoi, că nu va uita nici cînd acest oraș.